

ชื่อ เรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ	ชุมชนกับการจัดการศึกษาแบบศูนย์โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาระดับประถมศึกษา อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้ เขียน	นายสกุล หล้าปวงค์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ	
	รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถพร พงษ์วาท ประธานกรรมการ
	อาจารย์ไพฑูย์ อุบันโน กรรมการ
	อาจารย์อ้ออาจ โฆษิตคุณันท์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการรับรู้ ความเข้าใจและความคิดเห็นของ
ชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาแบบศูนย์โรงเรียน ตลอดจนเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
จัดการศึกษาแบบศูนย์โรงเรียนนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการศึกษาฯ กำนันหรือ
ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าอาวาสวัดประจำหมู่บ้านของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ที่เข้าร่วมโครงการศูนย์โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ปีการศึกษา 2538 จำนวน 107 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น เป็นแบบเลือกตอบ
(Checklist) และคำถามปลายเปิด (Open-ended) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการบรรยาย
ประกอบตาราง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ

จากการศึกษาปรากฏดังนี้

โดยทั่วไปแล้วชุมชนมีการรับรู้ มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานตาม
โครงการนี้เป็นอย่างดี และเห็นว่าจัดการศึกษาแบบศูนย์โรงเรียนมีความเหมาะสมมากสำหรับ
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เพราะว่าสามารถแก้ไขปัญหาครูไม่เพียงพอได้ ทำให้ครูครบ
ชั้นเรียน และโรงเรียนมีอุปกรณ์การสอนอย่างเพียงพอ และในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทและการมี

ส่วนร่วมของชุมชนนั้น ชุมชนเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ทางราชการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบศูนย์โรงเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาแบบศูนย์โรงเรียนมากที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนด้านการเงิน รองลงมา ได้แก่ การสนับสนุนด้านแรงงาน การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่าง ๆ ส่วนการแสดงความคิดเห็นและความต้องการชุมชน การกำหนดนโยบายและการวางแผนมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยและการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือการเป็นวิทยากรท้องถิ่น ผลการศึกษาดังกล่าวไม่แตกต่างไปจากผลของการจัดการประถมศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงยุคของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน หรือคณะกรรมการโรงเรียนในปัจจุบัน กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาก็ยังคงอยู่ในลักษณะเช่นเดิม คือชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการวางแผนการจัดการศึกษา กำหนดความต้องการของหลักสูตรสำหรับบุตรหลาน รวมถึงการควบคุมและตรวจสอบผลการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนว่าเป็นไปตามที่ชุมชนต้องการหรือไม่ ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าความร่วมมือสนับสนุนด้านการเงิน แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่มีความจำเป็น โรงเรียนยังต้องการการสนับสนุนด้านเหล่านี้อยู่ แต่ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าที่เป็นอยู่ โดยชุมชนสามารถร่วมกำหนดนโยบายของโรงเรียน วางแผนการจัดการศึกษา กำหนดเนื้อหาของหลักสูตร ควบคุมการดำเนินงานของโรงเรียน และตรวจสอบผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนว่า ได้ผลตามที่ต้องการหรือไม่ได้อย่างแท้จริง ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพียงบางส่วนเท่านั้น ก็คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเองยังขาดความเชื่อมั่นในแนวคิดและหลักการ การมีส่วนร่วมรับพิชชอบของชุมชนในการจัดการศึกษาขาดความเชื่อมั่นในภูมิปัญญาของชุมชน จึงเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมเพียงเฉพาะที่ความต้องการให้ร่วมเท่านั้น ดังนั้น การศึกษาที่ผ่านมาจึงไม่อาจสนองตอบความต้องการและสภาพที่แท้จริงของชุมชนแต่ละท้องถิ่นได้ตามปรัชญาและหลักการจัดการศึกษา ถ้าหากอุปสรรคสำคัญเช่นนี้ยังคงดำรงอยู่ โดยมิได้รับการแก้ไข ปรับเปลี่ยนอย่างแท้จริง และอย่างจริงจังแล้ว การประถมศึกษาในรูปแบบที่ศึกษาครั้งนี้ และในรูปแบบอื่น ๆ ก็คงจะดำรงไว้ซึ่งความแปลกแยกระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอีกต่อไป

Independent Study Title Community and School Center-Based Approach to Educational Quality Improvement at the Primary Education Level, Phrao District, Chiang Mai Province

Author Mr. Skul Lhapawong
M.Ed. Educational Administration

Examining Committee

Assoc.Prof.Dr.Annop Pongwat	Chairman
Lect. Paiboon U-panno	Member
Lect. Ong-Ard Kosashunhanan	Member

Abstract

This study probed issues related to community perceptions, understandings and opinions regarding center school approach to primary education administration. At the same time, it also examined community participation in the actual implementation of such approach.

Data needed for analyzing these issues were gathered from a purposively selected sample of 107 parents, school committee members, local leaders and temples' abbots. Primary schools undertaking this type of educational administration were those attached to the Office of Prao District Primary Education, Chiang Mai Province. Instruments used to gather needed data were checklist and open-ended questionnaire specifically constructed for the purpose.

Findings were as follows:

In general, the community rather well understood the objectives of this approach to educational administration and felt it

was appropriate for small-sized schools. It also appreciated participation opportunities schools provided. What were found, however, were not dissimilar from previous findings regarding community participation in other forms and approaches to primary education administration, be they former as well as present forms of school committees attempted by the Office of National Primary Education Commission. Questionnaire respondents reported that they had participated most in such center school approach to primary education administration as financial contributors, followed by as labourers and materials providers. Like their counterparts in the past they participated least or little in key administrative and academic aspects of school functioning such as determining school policies and school education plans, identifying curriculum contents and monitoring school performances whether they were in accordance with community needs or problems. This does not mean that types and forms of participation discovered by this study were not important or valuable. In fact, they were necessary but not sufficient. If school center approach would be more meaningful and better fulfill current education and school reform objectives, more substantive administrative and academic forms of participation are needed and must prevail.

Also like previous findings the present study found that the most important obstacles blocking the realization and materialization of authentic and meaningful community participation in school affairs were school personnel, e.g., administrators and teachers, themselves. They were found to seriously lack confidence in and appreciation of

this community participation principle, as well as the worth and power of community wisdom. Therefore, schools only allowed community representatives and members to participate in certain aspects of their operations they wanted the latter to get involved. This particular finding well explains why services offered and outcomes effected by this type, like previous other types, of administrative approach to primary education does not and can not respond to community real needs and problems as both past and current educational principles and philosophy require. If such obstacles still remain and are not significantly addressed, primary education administration will continue serving to further alienate schools from surrounding communities.